

15. møde.

Fredag den 30. oktober kl. 13⁴⁵.

Formanden: Den første sag på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Tredie behandling af forslag til lov om forlængelse af og ændringer i lov om bortsalg af visse brugte personmotorkøretøjer.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 591).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om patenter.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 223; fremsættelsen findes i tidenden sp. 181).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lund Jensen: De ændringer i patentloven, som her er foreslået, tager i første række sigte på at forøge indtægterne i direktoratet for patent- og varemærkevæsenet,

der de sidste to regnskabsår har haft et ikke ubetydeligt underskud. Da det må siges at være et naturligt krav, at denne institution regnskabsmæssigt hviler i sig selv, kan jeg på mit partis vegne i princippet tiltræde de foreslåede forhøjelser af patentafgifterne, men da forhøjelserne kun vedrører afgiften for de første to år efter patentets udstedelse og afgiften for den særlige appellinstans, altså en periode, hvor patentet endnu måske ikke er kommet til udnyttelse eller endnu ikke har bragt patenthaveren nogen indtægt, kunne jeg ønske forslaget underkastet en kort udvalgsbehandling for at få undersøgt muligheden for og betimeligheden af, at der i loven gives patentkommissionen adgang til at eftergive eller nedsætte afgiften, når patenthaveren godtgør, at hans økonomiske forhold ikke tillader ham at betale den forhøjede afgift. En sådan bemyndigelse findes jo allerede i den bestående patentlov med hensyn til de afgifter, som skal erlægges ved patentansøgningens indlevering og ved udskrivelse af patentbrevet.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige mit partis medvirken til en hurtig og villig behandling af lovforslaget.

Givskov Christensen: Det er fjerde gang i løbet af en 6-årig periode, folketinget skal behandle et forslag om afgiftsforhøjelser med det formål at tilvejebringe balance i direktoratet for patent- og varemærkevæsenets økonomi. Sidste gang var så sent som den 4. marts i år, da der gennemførtes en forhøjelse af varemærkeafgifterne, som efter beregningerne skal indbringe 95 000 kr. Denne merindtægt har man ikke regnet med i indeværende års budget, og man må forudse et underskud på 83 000 kr. Ydermere forestår der udgiftsstigninger, som vil slå igennem både i indeværende og i de følgende år, så man må forudse betydelige merudgifter, og det er klart, at man må tage under overvejelse at skaffe dækning for disse merudgifter. Hvis man anerkender, at direktoratets virksomhed skal hvile i sig

[Givskov Christensen.]

selv, og det har man mig bekendt hidtil gjort, og hvis man ikke mener at kunne gennemføre besparelser i driften, er der ingen anden vej end afgiftsforhøjelse. Jeg går ud fra, at spørgsmålet om besparelsesmuligheder har været gjort til genstand for undersøgelse. Under forudsætning heraf og med bekendelse til det standpunkt, at institutionens økonomi skal kunne hvile i sig selv, kan vi gå med til de foreslåede afgiftsforhøjelser, idet vi anerkender det rigtige i at holde afgifter for anmeldelse og fornyelse af varemærker udenfor forhøjelserne, da disse afgifter så sent som i år har været genstand for forhøjelse. Jeg synes, man kan sige, at det virker beroligende, at de danske afgiftssatser selv efter den her foreslåede forhøjelse i hvert fald ligger under de tilsvarende svenske.

Den anden side af det foreliggende lovforslag er der ingen penge i, og den er heller ikke absolut aktuel, men når den højtærede handelsminister gennem de foreslåede rent formelle ændringer har ønsket at bane vej for en eventuel dansk tiltræden af en europæisk konvention vedrørende de formelle fordringer til patentansøgninger, der er udarbejdet af Europarådets patentekspertkomité, kan vi allerede på indeværende tidspunkt selvsagt bifalde det.

Vi har mærket os den højtærede handelsministers ønske om, at de nye afgiftssatser kan træde i kraft allerede den 1. december, og skal gerne medvirke til en hurtig og villig behandling af det fremsatte lovforslag.

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at der står i forretningsordenen, at medlemmerne bør forlange ordet.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen har ordet.

Ninn-Hansen: Det lovforslag, der er til behandling, kan jeg ligesom de foregående ordførere på mit partis vegne tilsige en villig behandling.

Den del af lovforslaget, der vedrører de ændringer, der er nødvendige for at muliggøre en senere tiltræden af en konvention, giver mig ikke anledning til bemærkninger, da ændringerne alene er af formel karakter. Derimod vil jeg gerne gøre et par bemærk-

ninger vedrørende den øvrige del af lovforslaget, den del, der vedrører afgiftsforhøjelserne.

Jeg er enig med den højtærede minister i den betragtning, der ligger til grund for forhøjelsen af afgifterne, nemlig den, at patentdirektoratets virksomhed økonomisk må hvile i sig selv. Der kan selvfølgelig altid være grund til, når ønsket om forhøjelse af afgifter begrundes med udsigt til et betydeligt underskud, at drøfte, hvorvidt der er mulighed for at nedsætte udgifterne. Jeg er heri ganske enig med det ærede medlem hr. Givskov Christensen, og jeg håber også, at vi i det udvalg, som jeg forstår det er tanken at nedsætte, får lejlighed til at komme ind på dette problem.

Jeg vil dog gerne allerede på nuværende tidspunkt gøre den hovedbetragtning gældende, at besparelser i direktoratets drift nok skal gennemføres, hvis det er muligt, men der må ikke foretages sådanne nedsættelser af udgifterne, at behandlingen i direktoratet af den grund bliver mindre betryggende.

Da patentafgifterne sidste gang blev ændret, hvilket skete ved lov af 20. december 1950, lykkedes det at undgå en forhøjelse for de første år efter patentets udstedelse, altså for 2.—4. patentår. Den højtærede minister har nu foreslået en forhøjelse for denne periode på 25 kr. årligt, og desuden foreslås indleveringsafgiften og udstedelsesafgiften forhøjet med tilsvarende beløb. De 125 kr., patenthaveren herved belastes med yderligere, kan måske ikke forekomme at være noget stort beløb, men forhøjelsen rammer ham til gengæld på et tidspunkt, da han sjældent har opnået noget virkeligt økonomisk udbytte på grundlag af patentet, da de første patentår erfaringsmæssigt medgår til iværksættelse af patentets udnyttelse. For den, der har ofret betydelige beløb for at muliggøre en opfindelse, kan det blive vanskeligt nok at udrede disse forhøjede afgifter.

Må jeg i den forbindelse have lov at nævne det forslag til lov om arbejdstageres opfindelser, der i rigsdagssamlingen 1951—52 blev fremsat i dette høje ting af daværende handelsminister Rytter, og som den højtærede formand for lidt siden meddelte nu er skriftligt genfremsat. Jeg tror, jeg kan sige, at dette forslags gennem-

[Ninn-Hansen.]

førelse imødeses med særlig forventning af de mange funktionærer, der føler deres retsstilling på dette område noget usikker. Det glæder mig derfor, at den højtærede minister deler sin forgængers store interesse for at få denne sag løst, og jeg tror, det har sin store betydning, at forslaget kommer netop nu, da vi behandler dette forslag om øgede afgifter, da man herigennem viser dem, der har vanskeligt ved at bestride de øgede patentafgifter, at de på et andet område vil modtage en håndsrækning. Jeg tror iøvrigt også, at de organisationer, der var repræsenteret i den kommission, der aflag betænkning vedrørende arbejdstageres opfindelser, håber på et snarligt resultat.

Når patentafgifterne nu skal forhøjes for tredje gang siden 1947 og varemærkeafgifterne, som det ærede medlem hr. Givskov Christensen sagde, desuden er forhøjet een gang, er der vel hos alle et ønske om at undgå en fortsættelse ad den vej. Det skulle nemlig blive tradition, at man i dette høje ting med kortere mellemrum skulle beskæftige sig med forhøjelse af disse afgifter.

Det må derfor også være nærliggende snarest muligt at tage stilling til det fællesnordiske udvalgs betænkning vedrørende nordisk patentsamarbejde. Ifølge denne betænkning vil et samarbejde mellem Danmarks, Norges og Sveriges patentmyndigheder muliggøre en besparelse på 10 pct. Der kan naturligvis gives en række andre grunde, der taler for et snævert samarbejde de nordiske lande imellem på det betydningsfulde økonomiske område, der vedrører patentlovgivningen, men jeg skal ikke komme ind på det ved denne lejlighed. Den højtærede statsminister gav i åbningstalen et løfte om at tage initiativet på områder, der vedrører det nordiske økonomiske samarbejde. Mit parti venter derfor, at regeringen udnytter de muligheder, der kommer til at foreligge, og som foreligger med denne betænkning, for at fremme samarbejdet mellem de nordiske lande vedrørende patentlovgivningen.

Rager: Jeg kan på mit partis vegne tilsige vor støtte til fremme af det foreliggende lovforslag. Det er naturligvis beklageligt, at man skal forhøje afgifter, men

det forekommer mig ret naturligt, at det må melde sig indenfor patentvæsenet som så mange andre steder, og jeg går iøvrigt så meget mere frit med til det, som det forekommer mig, at man fra patentvæsenets side under den nuværende ledelse forsøger, også med held, at gribe aktivt ind dér, hvor patenterne kan udnyttes til fordel for erhvervslevet, ikke alene indenlandske, men også fremmede patenter.

Jeg skulle have indskrænket mig til disse bemærkninger, hvis ikke den foregående taler, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, var kommet ind på et ganske interessant problem, nemlig spørgsmålet om genfremsættelse af lovforslaget om arbejdstageres patentrettigheder. Det glædede mig ganske overordentligt at høre de udtalelser, der her faldt, for det må formentlig betyde, at det konservative parti nu har foretaget en fuldkommen frontændring, idet partiet før har været primus motor med hensyn til at forhindre, at dette velbegrundede lovforslag kom igennem. Ved lovforslagets første behandling i fjor tillod jeg mig at gøre opmærksom på, at udvalgsarbejdet i samlingsforud havde været ledet ganske uendelig slet under forsæde af det ærede medlem fru Erna Sørensen. Jeg ved ikke, om dette var grunden, eller hvad det var, der bevirkede, at det udvalg, der blev nedsat i fjor, overhovedet ikke blev indkaldt. Man har altså under konservativ udvalgsledelse dødet dette arbejde. Det er godt, at der er kommet nye kræfter ind, der åbenbart bedre forstår, hvad det drejer sig om, og jeg hilser min nye våbenfælle velkommen.

J. M. Pedersen: Også mit parti er tilhænger af, at patentlovgivningen økonomisk skal kunne hvile i sig selv; men skal balance opnås ved afgiftsforhøjelse, har det den ulempe, at den forhøjede udgift indgår i kalkulationen, hvorved varerne fordyres. Jeg mener, at udvalget, hvis et sådant bliver nedsat, må have opmærksomheden henvendt på mulighederne for udgiftsbesparelser, hvorved balance kunne opnås, uden at der kommer en afgiftsforhøjelse. Mit parti vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Jeg vil gerne takke de ærede

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

ordførere for den tilslutning, de har givet til både de formelle og de mere reelle ændringer, dette lovforslag indeholder. Jeg glæder mig over den velvillige indstilling overfor det lovforslag om arbejdstageres opfindelser, der snart fremkommer. Det har ganske rigtigt ligget noget tungt med hensyn til at få et sådant lovforslag ført igennem, idet det har været fremsat to gange før, men vi kan nu åbenbart imødesee, at det vil få en hurtig og velvillig behandling i tinget. Det glæder vi os til allerede nu.

Ninn-Hansen: Det er det ærede medlem hr. Ragers tale, der kalder mig frem påny. Jeg takker det ærede medlem for de bemærkninger, han fremsatte vedrørende spørgsmålet om arbejdstageres opfindelser. Det er altid godt at vide, når man går ind for en sag, hvor man har sine venner, og jeg er altså ganske klar over, at jeg i det ærede medlem hr. Rager har en af mine venner i denne sag.

Det ærede medlem hr. Ragers omtale af sagen giver mig iøvrigt lejlighed til at rette en misforståelse, som det ærede medlem, der ellers er kendt for skarpsindighed, har gjort sig skyldig i. Det ærede medlem fremsatte nogle udtalelser, der kunne tyde på, at det parti, jeg tilhører, ikke havde den største positive interesse i det lovforslag vedrørende arbejdstageres opfindelser, der her har været nævnt. Jeg forstod, at det ærede medlem mente at kunne rette kritik mod det ærede medlem fru Erna Sørensen, der ikke er i stand til at være tilstede i dag. Jeg vil gerne herom sige, at det konservative folkeparti hele tiden har givet tilslutning til det omtalte lovforslag; det er blevet gennemført af en konservativ handelsminister, og partiet har givet det tilslutning ved behandlingen her i tinget.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på drøftelserne i udvalget — jeg har ikke haft kendskab til dem — men jeg mener, det må gælde i almindelighed, at når et udvalg ikke bliver færdigt med behandlingen af en sag, kan man ikke altid laste formanden derfor; det afhænger også af indstillingen hos de medlemmer, der deltager i udvalgets forhandlinger. For også at klargøre det ærede medlem fru Erna Sørensens stilling

vil jeg gerne nævne, hvad det ærede medlem sagde i sin ordførertale, da spørgsmålet sidst var til behandling i det høje ting. Jeg anmoder om formandens tilladelse til at citere. Det er rigsdagstidende for 1952—53, forhandlingerne i folketinget, sp. 176. Det ærede medlem fru Erna Sørensen siger her:

„På det konservative folkepartis vegne vil jeg gerne give vort tilsagn til fortsat arbejdsindsats i det udvalg, som formentlig vil blive nedsat vedrørende nærværende lovforslag.

Der var divergerende opfattelser af begrebet opfindelser i det udvalg, som behandlede lovforslaget herom, og da vi ikke nåede at få de officielle meddelelser og oplysninger inden samlingens slutning i fjor, ville det være ganske naturligt, at vi påny optager disse spørgsmål til drøftelse.“ Jeg tror hermed overfor det ærede medlem at have klargjort, at ikke alene jeg i dag som ordfører for lovforslaget vedrørende patenter, men også det ærede medlem fru Erna Sørensen og dermed det konservative folkeparti fuldt og helt er gået ind for det lovforslag om arbejdstageres opfindelser, som regeringen nu har gennemført.

Rager: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, der her har sin første sag at procedere for det høje ting, at det er ganske udmærket at kunne henvise til udtalelser, men det er nu mere resultater og gerninger, det drejer sig om. Det ærede medlem fru Erna Sørensen — jeg hører til min beklagelse, at det ærede medlem er syg, det vidste jeg ikke før — gav altså i fjor i ord tilkende, at nu skulle der arbejdes. Det foregående år havde man manglet oplysninger, men nu skulle der arbejdes i udvalget, og nu skulle der ske noget. Det ærede medlem fru Erna Sørensen blev formand for det udvalg, men sammenkaldte overhovedet ikke udvalget. Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen bør deraf lære, at vil han have resultater, skal han ikke følge i det fodspor, som det konservative partis befuldmægtigede i sagen fulgte i fjor.

Iøvrigt takker jeg for meddelelsen om de misforståelser, jeg har gjort mig skyldig i; jeg kan ganske vist ikke se dem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lund Jensen: Jeg skal tillade mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov nr. 84 af 31. marts 1937 om økonomisk udligning m. v. mellem Københavns kommune og Frederiksberg og Gentofte kommuner.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 203; fremsættelsen findes i tidenden sp. 185).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Urban Hansen: Det forslag til lov om ændring i lov om økonomisk udligning mellem Københavns kommune og Frederiksberg og Gentofte kommuner, som den højtærede indenrigs- og boligminister har fremsat, skal jeg på min gruppes vegne anbefale til vedtagelse.

Det fremgår af den betænkning, som er afgivet af den voldgiftsret, der i henhold til loven har været nedsat, og som dels bestod af et formandsskab udpeget af ministeren, dels af repræsentanter for kommunalbestyrelserne i København, Frederiksberg og Gentofte, at voldgiftsretten enstemmigt går ind for, at ordningen med de ændringer, som gennemførtes ved lov nr. 48 af 14. februar 1951, i princippet forlænges uforandret for regnskabsårene 1954—55 og 1955—56. Som begrundelse for sit standpunkt har formandsskabet dels peget på, at erfaringerne med hensyn til virkningerne af ændringen i 1951 endnu er meget begrænsede, men navnlig har formandsskabet hæftet sig ved, at såvel spørgsmålet om en omfattende skattereform som spørgsmålet om en omlægning af byrdefordelingen mellem stat og kommune og mellem de forskellige kommunegrupper indbyrdes stadig er aktuelt. Formentlig har dette sidste synspunkt vejet stærkt til ved de kommu-

nale repræsentanternes stillingtagen. Det fremgår nemlig også af betænkningen, at de hver for sig har givet udtryk for ønsker om ændringer.

Repræsentanterne for Københavns kommune har gjort gældende, at selv efter ændringen i 1951 er udligningen utilstrækkelig, og samtidig peges på, at reguleringen af spændvidden mellem udgiftstal og skatte-tal i stedet for efter forandring i detailpristallet burde ske efter svingningerne i selve udgiftstallet, og endelig har de ønsket kommunens udgifter til pensioner medregnet med et større beløb end de 10 pct. af de pensionsgivende lønninger, som hidtil er medregnet.

Repræsentanterne for Frederiksberg kommune har gentaget deres ønske om, at man går bort fra først at foretage udligning mellem København og Frederiksberg og derefter mellem Gentofte og det således udlignede København, og Gentoftes repræsentanter har ønsket, at der tages hensyn til denne kommunes andel i amtsskatter.

Af en opgørelse over de tre kommuners indtægter og udgifter pr. indbygger fremgår, at de pålignede skatter i København og på Frederiksberg i 1952—53 er mellem 3½ og 4 gange så store som i 1937—38, mens stigningen i Gentofte kun er på 2½ gang. Det siger et og andet om kommunernes befolkningsstruktur. Omvendt er udgifterne til centraladministrationen i København kun steget 2½ gang, medens Frederiksberg og Gentofte bruger 4 gange så meget som i 1937—38. Det er altså ikke her, forklaringen er at søge på Københavns vanskeligere stilling. For de øvrige udgiftsgrupper, der medregnes i udgiftstallet, er stigningen i alle kommuner mellem 2½ og 3 gange tallene fra 1937—38.

På eet område er man enedes om at godtage Københavns ønske om forandring, og det gælder medregningen af pensionsudgifterne. Det tiltrædes, at der fremtidig medregnes 20 pct. mod hidtil 10 pct. Der kræves ikke lovændring hertil, da satserne ikke er opført i loven, men det oplyses, at forandringen vil forøge Frederiksbergs og Gentoftes tilsvær til København med henholdsvis 350 000 og 645 000 kr. eller ialt ca. 1 mill. kr. årlig.

Denne ændring foreslås foretaget således, at den for 1953—54 får virkning med 60